

Træk af Gjesings historie (9)

Luftangrebet på Esbjerg Flyveplads
søndag den 27. august 1944

Af Birthe Dahl og Poul Højbak

I serien "Træk af Gjesings historie" har vi tidligere været inde på forhold omkring Gjesing under 2. verdenskrig (nr. 3, Johan Andersen og nr. 7, Jørgen Schwartz). Denne gang bringer vi en øjenvidneberetning om luftangrebet på Esbjerg Flyveplads. - Først Birthe Dahls beretning - derefter fortæller vi lidt om baggrundshistorien.

Øjenvidneberetningen

*Birthe Dahl, Vidars Alle 3, 6705
Esbjerg skriver:*

Søndagsskolen lavede hvert år en julefest, hvor vi blev budt på varm cacao og smørboller, godteposerne manglede heller ikke. Om sommeren arrangerede de en udflugt, der som regel gik til Tarp kro, hvor de voksne drak kaffe i krohaven og vi børn fik en sodavand og et stykke kage, hvorefter vi legede forskellige sangleje, indtil turen atter gik ind til byen.

En sådan udflugt var min bror Kurt og jeg med på i sommeren 1944. Min mor var forhindret i at deltage, så hun havde fået en dame til at passe på os.

Vi børn kom til tiden nyvaskede, nystrogede og spændte på udflugtens oplevelser, men på netop denne tur, skulle det gå helt anderledes end det plejede.

Hestene var gjort pænt istand til turen med blomster ved ørerne, og hestevognene vi skulle køre med, var pyntet med grønne grene og blomster, der var stukket ned mellem det grønne på hver side af de to køretøjer.

Sommerudflugten den 27. August 1944 faldt på en meget smuk sommerdag, hvor mange esbjergensere var ude for at nyde sommeren og naturen ved enten skov eller strand. Udflugten skulle som sædvanlig gå til Tarp kro. Vi skulle mødes kl. 1330 hos vognmand Jacob Pedersen i Svendsgade, han skulle sammen med en anden køre os til bestemmelsesstedet.

Tyskerne havde under krigen beslaglagt flyvepladsen og en af gårdene (Solbakkegaard) der lå meget tæt ved pladsen. Begge disse steder blev denne eftermiddag bombarderet af engelske flyvere. Solbakkegaard var efter bombardementet næsten jævnet med jorden, og flyvepladsen med mandskab blev svært beskadiget.

Bedst som vi var kommet på plads i vognene og skulle køre, begyndte luftalarmen at hyle. Vi blev alle kaldt ned igen og sendt ind i stuerne hos vognmand Pedersens, men det varede ikke længe, inden luftalarmen blæste af, og de voksne skønnede, at vi godt kunne risikere at begive os ud på turen.

Der blev sunget glade sange under køreturen, der gik ud ad Stormgade, men vi nåede ikke vort mål. Da vi kom til broen, der går over banelinjen, lød luftalarmen igen. Flyverne

kom lavt ind over området, de blev kraftigt beskydt af tyskerne fra jorden, og vi kunne se nogle store røgskyer og noget der brændte lidt længere ude.

Der blev hurtigt taget en beslutning om, at det var alt for risikabelt at forsøge at nå Tarp kro.

Hestekøretøjerne drejede til venstre fra hovedvejen og ind på en smal grusvej, der førte op til en bondegård. Her bad vi om husly. Vi blev hurtigt lukket ind i stalden, hvor vi opholdt os under bombardementet.

Vi børn blev holdt hen med sange og fortællinger, jeg var for lille til helt at fornemme hvor alvorligt det var, men det at nogle af damerne græd, det havde jeg dog aldrig oplevet før.

En af damerne i stalden var ved at gå i panik, hun kom ind i stuen til værtsparret, hvor de prøvede at berolige hende, så uroen ikke bredte sig.

De voksne stod og fulgte slaget fra staldvinduerne, og så hvordan de engelske bombefly åbnede maverne og lavede bombetæpper over flyvepladsen, tyskerne svarede igen med kanoner og maskingeværer. Det var indimellem så kraftigt, at det føltes som om jorden skælvede.

Desværre så de også et engelsk fly, der blev ramt så kraftigt, at flyet

Gjesings historie 1-24

**TRÆK AF
GJESINGS
HISTORIE**

knækkede midt over og styrtede ned, en anden flyver blev ramt i halen, den tabte fart for så også at falde til jorden, halen fandt man senere i Gjesing på gårdejer Lønnes mark.

Det var ikke kun flyvepladsen, der blev ramt, der blev også kastet bomber på banelinien der går til Varde ca. fem kilometer uden for Esbjerg. Det var meget tæt på bondegården, hvor vi sad i stalden.

På samme tid inde i byen forsøgte min mor at komme ud til os, hun var naturligvis blevet meget bange, da hun hørte, at englænderen bombede flyvepladsen Hun cyklede ud ad Haraldsgade, så lød luftalarmen, og hun måtte søge ly i en opgang. Da sirenen tav, cyklede hun lidt videre, men hun nåede ikke væk fra Haraldsgade, inden sirenen atter lød. Hun blev nu lukket ind hos et ægtepar hun ikke kendte, de overtalte hende til at blive, til der var blevet ro og så vende om og cykle hjem, da hun alligevel ikke vidste, hvor vi var.

Vi blev i stalden til allersidst på eftermiddagen, og det var en noget afdæmpet udflugt, der kørte hjem ad Gl. Vardevej og tilbage til Svendsgade, hvor vi hurtigt skiltes efter at have bedt en bøn og sunget Altid frejdig når du går.

De følgende sommerudflugter gik ligeledes til Tarp kro, men nu under mere fredelige forhold, og hver

Tyske pigtrådsspærringer og minefeller ved Søndervangsvej.
Foto venligst udlånt af Jørgen Schwartz

Tysk ringstalling ved Søndervangsvej (Det nuværende Bilka-kryds).

Foto venligst udlånt af Jørgen Schwartz

gang vendte vi ind på gårdspladsen til det venlige ægtepar, der havde givet os ly for bomberegnen og råbte hurra for dem.

(Øjenvidneberetning slut!)

Esbjerg Flyveplads

Flyvepladsen i Kjersing eksisterede allerede inden krigen som en mindre dansk civil flyveplads på ca. 80 tdr. land. Søndag den 27. august 1944 ødelagde allierede fly den ved et omfattende dagsbombardement. Den kunne først tages i brug igen i 1948 og blev nedlagt som flyveplads i 1971 og forsvandt helt i 1981.

Fra april 1941 var der stationeret mindre tyske jagerstyrker for at beskytte den jyske vestkyst samt skibs-trafikken.

Befæstningsanlæggene omkring flyvepladsen strakte sig fra Andrup til syd for Tarp og vest for "Bilka-krydset" (Søen ved Søndervangsvej som omtalt af Jørgen Schwartz og Johan Andersen i tidligere artikler i serien).

Solbakkegaard

I 1942 stillede tyskerne krav om at overtage Solbakkegaard, som lå lige syd for Flyvepladsen. Ved hjælp af bl.a. stiftamtmanden i Ribe lykkedes det at få beslutningen udskudt, men 1. november 1943 blev gården beslaglagt. Tyskerne tvang ejeren - Holger Villadsen med familie - ud og gav gården navnet "Südhof". Tyskerne

fortsatte landbruget og ansatte en forvalter. Han blev dræbt, da gården blev bombet.

Der lå en tysk kommandobunker ved Solbakkegaard. Herfra blev de tyske luftværnsbatterier ledet.

Luftangrebet

Aktionen var det største luftangreb på dansk område under krigen. Det primære mål ved Berlin blev ikke angrebet på grund af dårlige vejrforhold. Der var flere overflyvninger før det endelige angreb på Flyvepladsen blev sat ind omkring klokken 15.

Angrebet blev sat ind i fire bølger. Der blev i alt kastet knap 150 tons bomber af op mod 60 bombefly støttet af jagere. Ét fly blev tabt og 10 allierede soldater savnedes. Ud over den nævnte forvalter, blev to andre danskere dræbt.

"Tyskerne skød ikke, før vi var på kanten til Flyvepladsen. Så brød helvede løs, himlen var sort af flak og sporlys!" - Således blev situationen karakteriseret af en af de allierede piloter.

Solbakkegaard blev totalt jævnet med jorden, ramt af adskillige fuldræffere, så det hele lignede et månelandskab. Familien Villadsen var uskadt, da de jo var tvunget ud og nu havde overtaget Spangsbjerg Møllegård.

Banelinien syd for Gjesing blev ødelagt under fjerde bombe-tæppe.

I tidligere artikler i serien har Johan Andersen og Jørgen Schwartz fortalt om Gjesing under 2. verdenskrig.

Serien "Træk af Gjesings historie" fortsætter.

Eventuelle henvendelser til Poul Højbak tlf. 75158945 poulhojbak@mail.tele.dk

Gjesings historie 1-24

**TRÆK AF
GJESINGS
HISTORIE**